

Zorg voor betekenisvolle sectorale samenwerking en bewaak de overeenstemming met de OESO-richtlijnen

April 2022

De Nederlandse overheid heeft sinds 2014 met het IMVO-convenantenbeleid ingezet op het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen door middel van samenwerking en dialoog tussen bedrijven, vakbonden, maatschappelijke organisaties en overheden. Sinds de evaluatie van het convenantenbeleid en de publicatie van de beleidsnota *Van Voorlichten tot Verplichten* kiest de overheid er echter voor om zich terug te trekken en het initiatief voor samenwerking over te laten aan het bedrijfsleven. Het herziene overheidsbeleid dat deze samenwerking moet bevorderen lijkt nu te verwateren tot een subsidieloket voor bedrijven en het is onduidelijk of er kwaliteitseisen worden gesteld die zorgen dat de samenwerkings-initiatieven in lijn zijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Dat is een gemiste kans. De lessen van acht jaar convenantenbeleid en de evaluaties van het IMVO-convenantenbeleid door het [KIT](#) en de [IOB](#) dreigen zo verloren te gaan.

Ook heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken aangegeven dat deelname van maatschappelijke organisaties of vakbonden aan een nieuw initiatief niet is vereist om voor financiering in aanmerking te komen. Dit terwijl juist de dialoog tussen bedrijven, vakbonden en maatschappelijke organisaties een essentieel onderdeel is van due diligence op basis van de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

Het bevorderen van betekenisvolle samenwerking tussen verschillende partijen is wat het MVO Platform betreft een belangrijk onderdeel van de doordachte mix van IMVO-beleidsinstrumenten. Daarom doet het MVO Platform de oproep aan het kabinet om in het nieuwe beleid voor sectorale samenwerking een [normstellende en kwaliteitsbewakende rol](#) op zich te nemen. Dat past binnen de plicht van overheden om mensenrechten te beschermen (*duty to protect*) volgens de UN Guiding Principles. Binnen de doordachte mix van beleidsinstrumenten dient de overheid duidelijk te maken hoe sectorale samenwerking bijdraagt aan het vergroten van de effectiviteit van wetgeving voor verantwoord ondernemen en hoe de overheid ervoor zorgt dat toegang tot [juridisch en niet-juridische remedie](#) voor benadeelden verbetert. Concreet doet het MVO Platform drie aanbevelingen:

- ➔ De overheid dient te bewaken dat nieuwe initiatieven binnen het beleid voor sectorale samenwerking voldoen aan onderstaande criteria, onder meer door middel van het stellen van voorwaarden bij de financiering van initiatieven en pro-actieve monitoring en beoordeling van deze initiatieven (eventueel in samenwerking met het NCP). De initiatieven dienen:
 - in lijn te zijn met de OESO-richtlijnen en de zes stappen van due diligence te omvatten¹, waaronder nadrukkelijk de toegang tot remedie
 - een duidelijke bijdrage te leveren aan het gezamenlijk vergroten van invloed (*leverage*)
 - opvolging te geven aan de aanbevelingen van de evaluaties van het convenantenbeleid en eerdere convenanten
 - te zorgen voor betekenisvolle betrokkenheid van en dialoog met maatschappelijke organisaties en vakbonden bij het uitvoeren van due diligence, ook in productielanden.
- ➔ De overheid dient een leidende en concrete rol te spelen om de effectiviteit van sectorale samenwerking te vergroten. In aanvulling op de algemene beleidsinstrumenten voor voorlichting en verantwoord inkopen is het belangrijk dat de overheid ook binnen de samenwerkingsinitiatieven specifieke afspraken maakt over bijvoorbeeld ondersteuning middels ambassades, het voorlichten van deelnemers over due diligence of verantwoorde inkoop.
- ➔ Bij de ontwikkeling van MVO-wetgeving dient het kabinet te blijven benadrukken dat sectorale samenwerking een bedrijf kan ondersteunen bij de toepassing van due diligence, maar nooit de individuele verantwoordelijkheid van een bedrijf kan vervangen. De toezichthouder dient te allen tijde de naleving van wetgeving door individuele bedrijven te kunnen beoordelen.

¹ Een uitzondering hierop zou stap 6 kunnen zijn, op voorwaarde dat een gezamenlijk klachtenmechanisme volledig in lijn is met artikel 31 van de UNGP's en de aangesloten bedrijven de andere due diligence-stappen individueel uitvoeren.